MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA JUGOSLAVIJ

Št. 204 Poštnina poračunjena (d. u. con zi pasu) V Trstu, v soboto, 27. avgusta 1927. Posamezna številka 30 cent. Leto LII

EDINOST

List izhaja vsaki dan zjutraj, izvzemši ob nedeljah in praznikih. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, za 3 mesece L 22.—, pol leta L 45.—, za celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — Posamezna številka ... — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolone (... mm) ... za male oglase do 10 besed L 1.—, za osmrtnice, zahvale, posla... oglase denarnih zavodov L. 2.— Oglasi na zadnji strani L 2.—

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — List, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Podurednštvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 337. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Električni stol

Te dni so se skoro vsi brezbrojni listi v večji ali manjši meri bavili z opisovanjem te morilne priprave, katere pa marsikdo izmed naših bralcev brezdvomno še niti iz opisov v listih ne pozna kolikortoliko natančno.

Zanimala bo koga nekoliko tudi zgodovina smrtne kazni. Toda o njej je zelo težko pisati, ker je njen pričetek nekaj tajinstvenega, to je nekaj, kar ima v začetku zelo nejasne meje, namreč kar se tiče časa postanka in pa oblike, v kateri se je zadovoljevala pravica z uničenjem človeškega življenja. Na vsak način čitamo o smrtnih kaznih že v sv. pismu in tudi tam je oblika že precej rafinirana, tako da bi morali seči še mnogo stoletij v preteklost, da bi zamogli doznati prve jasnejše obrise postanka smrtne kazni. Naj zato navedemo le to, da so v davnih časih povodom smrtne kazni stremeli za tem, da se zločincu kolikormogoče zagrenijo zadnje ure, da je bila torej smrtna kazen postavljena radi zločinca, t. j. da se primerno kaznuje zločinec in zadosti neizprosni, slepi Pravici. «Moderne» smrtne kazni pa so veliko blažje. Cilj jim je le, da se uničijo človeški družbi škodljivi elementi, ki bi v nasprotnem slučaju, tudi na poti k rehabilitaciji, zamogli sproti ustvarjati v posameznikih precej čudno duševno stanje, nekako nagnjenje k delinkventstvu, ker odmerjena jim kazen ne dosega tiste najvišje točke, ki jo zamore še določiti človeška moč, brez krutosti in olepšavanja. Zato je jasno, da je današnji način justificiranja zločincev plod mnogih proučevaj — vrhu tega razvidimo iz vsega, da se proučevalci vprašanja v marsičem niso mogli zediniti in zato imamo v raznih državah različne načine usmrčevanja.

Ena v zgodovini najbolj znanih vrst eksekucije je francosko giljotiniranje. Francoski učenjak, po katerem je dobil ta način usmrtitve svoje ime, je namreč prišel do zaključka, da najmanj trpi človek, kateremu se najhitreje loči glava od telesa. Giljotina je priprava, ki vrže človeku na vrat par stotov težak, ostro nabrušen nož. Ta priprava, ki je v svojem početku služila pravici, je naposled — v časih francoske revolucije — postala najhujše maščevalno sredstvo v službi ambicije oseb, ki so si takrat lastile pravico glasnikov ljudske sodbe.

V srednji Evropi najbolj znani način usmrčevanja zločincev je vešanje, proti kateremu pa je skoro ves zbor zdravnikov. Tudi proti ustrelitvam se oglašajo še znanstveniki, ker tam trenutek smrti in trajanje trpljenja zavisi od spretnosti izvrševalca smrtne kazni, oziroma njegovih pomočnikov.

Novi svet — Amerika — je hotel vedno prednjačiti staremu svetu. Že nad petdeset let rabijo v ameriških sodnih poslopjih takozvani električni stol. O tem stolu se govori, da je njegov izumitelj slavni učenjak Aleksander Volta. Tudi ta stol ima že svojo zgodovino in tudi svoje krute nasprotnike v osebah medicinskih znanstvenikov. Prvotni tok, ki se je rabil za usmrtitev zločinca, je šel do 1500 voltov.

Razburili pa so javnost znanstveniki, ki so izjavili, da tudi pod napetostjo, ki danes dosega 50.000 voltov, smrt nastopi le navidezno in da usmrčeni obsojenec umre šele pod nožem zdravnika-sektorja, če ne šele v grobu. To je seveda le mnenje, toda važno, ker izrečeno od ljudi, ki žrtvujejo svoje življenje za reševanje takih vprašanj.

Električni stol stoji v svrho izolacije na steklu. Je to močan naslonjač, ki ima z žico prepredene jermene za vezanje rok, nog in glave obsojenca. Vrhu tega dobi zločinec na glavo čelado iz medi. Vse, kar je pri napravi kovinastega, je zvezano z glavno dovodno žico, skozi katero pride tok v trenutku usmrtitve. Nečloveško pa je, da se stol nahaja v sobi poleg celice smrti, kjer mora obsojenec čakati svojo zadnjo uro. Ne vidi sicer pripravljanja morilnega orodja, sliši pa vsak korak svojega rablja in vsak njegov gib. Zdravniki pravijo, da povzroča to obsojencem strašne duševne muke.

So pa v Ameriki sami države, ki še vedno odločno odklanjajo električni stol (Kanada).

Najnovejši način justificiranja je usmrčevanje s strupenimi plini. Poizkusi s tem so se «dobro» obnesli. Vendar pa ta način usmrčevanja ni bil še v nobeni državi proglašen za «uradnega».

Nova križarka

bo splovljena v Livornu

LIVORNO, 26. (Izv.) Dne 4. septembra bodo v tukajšnji ladjedelnici spustili v morje križarko «Trento», ki je bila zgrajena po istem načrtu kot križarka «Trieste», ki je bila pred par meseci dograjena v Trstu. Kumica novi ladji bo princezinja Giovanna Savojska, hčerka Nj. V. kralja. Splovitvi bodo prisotstvovali podtajnik za mornarico admiral Sirianni, generalni tajnik fašistovske stranke Turati ter tridentski potešat in škof. Ob tej priliki bodo štirje najstarejši delavci ladjedelnice odlikovani z «zvezdo dela».

Odbor za cene.

RIM, 26. (Izv.) Danes se je sestal odbor za cene, kateremu predseduje on. Bottai. Odbor se bo sestajal odslej vsak teden, dokler ne dovrši svoje naloge.

Sestanek predsednikov konfederacij.

RIM, 26. Včeraj so se sestali v palači Littorio pod predsedstvom tajnika fašistovske stranke on. Turatija predsedniki fašistovskih konfederacij. On. Turati in državna podtajnika on. Bottai in Bisi so poročali o položaju državnega gospodarstva in sindikatov. Istotako so podali predsedniki s svoje strani poročila o delovanju posameznih konfederacij. Poleg tega so se obravnavala še različna vprašanja, ki so v zvezi s konfederacijami in splošnim gospodarskim položajem v državi

Obisk predsednika Liberije pri papežu

RIM, 26. (Izv.) Danes zjutraj je papež sprejel predsednika republike Liberije. Obisk se je vršil po ceremonijalu, ki je običajen za vladarje. Predsednik republike Liberije je predstavil papežu svoje spremstvo, nakar se je podal s sv. očetom k tajtemu razgovoru v dvorano knjižnice. Razgovor je trajal 40 minut.

V proslavo Aleksandra Volte.

RIM, 26. (Izv.) O priliki stoletnice smrti Aleksandra Volte je priredila brzojavna uprava brzojavno tekmovanje v Comu, ki so se ga udeležili zastopniki skoro vseh evropskih držav.

Družba «Transadriatica» bo še nadalje vzdrževala zračni promet med Rimom in Dunajem

RIM, 26. (Izv.) Na podlagi pogojev, ki jih vsebuje konvencija z dne 26. junija 1926, bi morala družba «Transadriatica», kateri je bila začasno podeljena koncesija za vzdrževanje zračnega prometa med Rimom in Dunajem, v kratkem prekiniti svoje poslovanje. Ker je pa ministrstvo aeronavtike uvidelo, da je ta zračna zveza potrebna, je pooblastilo družbo, da sme še nadalje vzdrževati promet na imenovani progi. Na prihodnjem zasedanju min. sveta bo minister za aeronavtiko predložil načrt za odlok, s katerim naj se podeli družbi redna koncesija.

Ahmed-beg - Zogu v Skadru.

SKADER, 26. (Izv.) Danes zjutraj je predsednik albanske republike Ahmed Zogu prisostvoval defiliranju čet skaderske garnizije in čet iz Tirane, ki tvorijo njegovo spremstvo. Tej vojaški ceremoniji so prisostvovali vsi ministri in zastopniki oblastev; navzoč je bil tudi italijanski poslanik z vsem osobjem poslaništva. Za rednimi četami so defilirali tudi prostovoljci s hribov.

Po defilaciji je skadrski župan izročil Ahmedu Zogi umetniško izdelano poveljniško palico.

VARŠAVA, 26. V Dubiehu blizu Přemisla na Poljskem je nastal vsled neke eksplozije velik požar. Pogorelo je 22 hiš. Človeških žrtev ni bilo.

Upepelitev Sacca in Vanzettija

Usmrčenca na mrtvaškem odru

BOSTON, 26. Odbor za Sacca in Vanzettija je sklenil predati trupli Sacca in Vanzettija italijanski koloniji. V nedeljo bosta trupli svečano vpepelili. Ob tej priliki se bodo vršile po vseh ameriških mestih žalne svečanosti. V pondeljek bosta žari s pepelom Sacca in Vanzettija izpostavljeni v New Yorku.

Vesti, da bo sestra Vanzettija nosila žaro po vseh glavnih evropskih mestih, kjer bi imeli biti Vanzettijevi zemeljski ostanki izpostavljeni, se demantirajo.

BOSTON 26. Izv. Policija je prekličala prvotne odredbe glede pogrebnih ceremonij in je dovolila odboru za Sacca in Vanzettija, da je dal prenesti trupli justificiranih anarhistov v mrtvaško sobo nekega pogrebnega podjetja v italijanski četrti mesta. Komaj se je ta vest raznesla po mestu, se je kljub pozni nočni uri pričelo pravcato romanje k mrtvaškemu odru. Več tisoč oseb je hotelo na ta način izkazati usmrčencema poslednjo čast. Tekom noči so tvorili častno stražo ob mrtvaškem odru člani odbora za Sacca in Vanzettija. Romanje k mrtvaškemu odru se je nadaljevalo danes nepretrgoma ves dan. Kakih 30.000 oseb je defiliralo pred mrličema in jima donašalo cvetja. Dostop k mrtvaškemu odru je mogoč samo skozi dve vrsti policistov, kakih 200 policijskih agentov, oboroženih s posebnim puškami, pa straži poslopje, v katerem se nahaja mrtvaška soba. Pogreb se bo vršil jutri. Trupli bosta prepeljani na pokopališče v Forest in tam upepeljeni.

Bombni atentat v Baltimore

BALTIMORE, 26. (Izv.) Danes je v centralnem odvodnem kanalu eksplodirala dinamitna bomba, ki je povzročila znatno škodo. Zdi se, da gre za protestni atentat proti usmrtitvi Sacca in Vanzettija.

Jugoslovenske priprave

za konferenco Družbe narodov v Ženevi

BEOGRAD, 26. (Izv.) V jugoslovenskem zunanjem ministrstvu se delajo velike priprave za odhod jugoslovenske delegacije v Ženevo. Konferenca Družbe narodov bo pričela dne 5. septembra. Jugoslovenska delegacija še ni sestavljena. Načeloval pa ji bo zunanji minister dr. Voja Marinković. Dr. Marinković bo pravočasno odpotoval. Ostal bo v Ženevi nekoliko dni, potem pa se bo takoj vrnil v Beograd, ker so pred durmi — volitve.

O priliki zasedanja Družbe narodov se bodo v Ženevi sestali tudi zunanji ministri držav Male antante.

Zanimivo je, da se govori v beograjskih političnih krogih, da bo dr. Kumanudi član jugoslovenske delegacije.

Letos se bo v Ženevi ustanovil tudi gospodarski komité Družbe narodov, ki bo imel zelo obsežen delovni program. Dr. Marinković namerava delu tega komiteja posvetiti posebno pozornost in bo pripravil poseben elaborat.

Dr. Korošec pri jugoslovenskem zunanjem ministru

BEOGRAD, 26. (Izv.) Zvečer ob 18.30 je prispel v predsedništvo vlade dr. Korošec. Posetil je zunanjega ministra dr. Marinkovića, ki se je vrnil danes opoldne s svojega volilnega potovanja. Dr. Koroščev poset pri zunanjem ministru je trajal nad eno uro.

Seja jugoslovenskega finančnega odbora

BEOGRAD, 26. (Izv.) Danes se je vršila seja plenuma finančnega odbora. Takoj po prehodu na dnevni red je predsednik dr. Radonjić prečital pismo predsednika vlade Velje Vukićevića in je ugotovil, da je ministrski predsednik odklonil delo finančnega odbora. Kot je bilo pričakovati, se ministrski predsednik ni udeležil seje finančnega odbora in se je povrnil v Beograd s svojega volilnega potovanja šele nocoj ob 20.30. Tudi ostalih članov vlade ni bilo na seji. Po dolgi debati je bila sprejeta resolucija. Seja je bila nato zaključena in bo sklicana prihodnja pismenim potom.

Vprašanje zasedbenih čet

v Porenju naj bi rešile vse tri prizadete države

PARIZ, 26. «Journal» je prinesel članek, ki obravnava razna vprašanja, ki jih ima rešiti francoski ministrski svet na svoji prihodnji seji. Med drugimi je vprašanje znižanja zasedbenih čet v Porenju najbolj aktuelno.

Člankar pravi, da mora biti angleškim vladnim krogom znano, da bo odpotoval Briand v Ženevo s točnimi navodili glede rešitve tega vprašanja, čeprav morda tozadevni sporazum med Anglijo in Francijo ni ali tudi ne bo dosežen. Ta navodila bodo točno določevala, v koliko namerava Francija popustiti napram zahtevam o skrčenju svojih čet v Porenju. Kljub temu neomajnemu stališču Francije pa predlaga člankar, naj se Anglija, Belgija in Francija sporazumejo. Tako bi se vsaj ne bilo treba bati nesporazumljenj, ki bi se mogla pojaviti v Ženevi.

Angleško-japonski sporazum

o pomorski nadvladi

PARIZ, 26. Iz Washingtona poročajo, da je list «Washington Post» prinesel vesti, da sta Anglija in Japonska sklenili sporazum o pomorski nadvladi. Ta sporazum bi naj bil dosežen v trenutku, ko se je razhajala ženevska konferenca o pomorski razorožitvi. Vsebina tega pakta ni znana. Po mnenju omenjenega lista se je s tem aktom rešilo vprašanje pomorske razorožitve med obema državama, obenem pa se je obnovila prijateljska in zavezniška pogodba, ki je bila med Anglijo in Japonsko sklenjena l. 1911. in ki o priliki pomorske konference l. 1923. ni bila obnovljena. To mnenje lista «Washington Post» glede obnovitve zavezništva med Anglijo in Japonsko pa je tiskovni urad vlade Združenih držav demantiral, češ da tako zavezništvo glasom sklepov pomorske konference v Washingtonu ni mogoče.

Razpust irske zbornice.

LONDON, 26. Londonski listi so prinesli vest, da je generalni guverner svobodne države Irske po nasvetu državnega izvrševalnega sveta razpustil irsko poslansko zbornico. Nova poslanska zbornica bo izvoljena 15. septembra.

Bolgarska delegacija za zasedanje Družbe narodov v Ženevi

SOFIJA, 26. (Izv.) Ministrski svet je pooblastil zunanjega ministra Burova in finančnega ministra Molova, da zastopata Bolgarsko na septembrskem zasedanju Družbe narodov v Ženevi

Medparlamentarna konferenca v Parizu

PARIZ, 26. Včeraj se je pričela v Parizu konferenca medparlamentarne unije. Sestalo se je 416 parlamentarcev, zastopnikov 37 držav. Konferenco je slovesno otvoril francoski ministrski predsednik Poincaré.

Medparlamentarna unija je bila ustanovljena l. 1900 in je imela doslej že 24 konferenc. Zanimivo je, da je med parlamentarci, ki so se letos sestali v Parizu, 40 parlamentark, poslank in senatork. Najštevilnejša delegacija na letošnji konferenci je francoska, ki šteje nad 60 poslancev in senatorjev. Kot drugi po številu so zastopani Nemci, ki jih je preko 40. Italijanski in angleški delegaciji pripada vsaki po 20 delegatov.

Poleg otvoritvenega govora so govorili še načelniki posameznih delegacij. Izmed teh govorov sta najvažnejša govor nemškega socialista Loebeja o obnovi in govor francoskega senatorja de Jouvela. Oba sta govorila o vprašanju popolnega sporazuma med Francijo in Nemčijo in o problemu priključitve Avstrije k Nemčiji.

Obsodba grških prevratnikov.

ATENE, 26. Izredna komisija, ki je imela soditi voditelje upornega gibanja za osvoboditev Pangalosa, je predlagala naj se izžene iz Grčije kakih sto oseb, ki so bile osumljene, da so pripravljale upor in prevrat.

Med njimi je Pangalosova žena, več bivših ministrov in mornariških častnikov.

Izjave dr. Wilfana

o važnosti manjšinskega problema

ŽENEVA, 26. (Izv.) Incident, ki se je pripetil tik pred zaključkom kongresa evropskih narodnih manjšin, je vzbudil v vsej evropski javnosti veliko pozornost. Po zaključku kongresa je podal predsednik dr. Wilfan novinarjem daljšo izjavo, v kateri obžaluje nepričakovani dogodek in med drugim naglaša:

«Incident, ki ga ni bilo želeti, ne bo oviral nadaljnega delovanja kongresa evropskih narodnih manjšin. Temeljne smernice za naše nadaljnje delovanje so podane in prizadevali si bomo, da jih kar najbolj poglobimo in razširimo. Prva naša naloga bo, da pojasnimo dalekosežno važnost manjšinskega problema. Prepričan sem, da bo šele rešitev tega problema omogočila mirno sožitje evropskih narodov. Znano je, da ne zasledujemo nikakih iredentističnih tendenc ali spremembe obstoječih državnih meja.

«Kot nadaljevanje kongresa evropskih narodnih manjšin se vrši v Parizu zasedanje medparlamentarne unije, v kateri sem član komisije za manjšine in kolonialna vprašanja. Tej komisiji bom obširno poročal o poteku in o delovanju lanskega in letošnjega kongresa narodnih manjšin. V zmislu sprejetih resolucij bom ob tej priliki opozoril na nujno potrebo povoljne ureditve problema narodnih manjšin in na obvezo medparlamentarne unije, da se aktivno bavi s tem vprašanjem.»

Mednarodna konferenca za promet v Ženevi in vprašanje istovetnih izkazov.

ŽENEVA, 26. (Izv.) Pododsek splošne mednarodne prometne in tranzitne konference se je bavil z ustanovitvijo identitetnih izkazov za one, ki nimajo nikjer državljanstva. Po dolgotrajni debati je bil sprejet sklep, da se priznajo taki izkazi le onim, ki nimajo nikjer državljanske pravice ali katerih pripadnost je dvomljiva. Odklonjeno pa je bilo priznanje pravice do teh izkazov onim, ki ne morejo dobiti državljanskih izkazov pristojne države, kateri pravzaprav pripadajo.

Za prvi predlog so se izjavili zastopniki Italije, Anglije, Jugoslavije, Švice, Nizozemske, Irske, Švedske in Čehoslovaške.

Dva visoka častnika v Rusiji obsojena na smrt

MOSKVA, 26. (Izv.) Osrednji izvrševalni odbor je odklonil prošnjo za pomilostitev bivšega generala Anenkova in šefa njegovega generalneda štaba Denisova. Oba sta bila radi svojega protirevolucionarnega delovanja obsojena na smrt.

Bolgarski kralj Boris pri francoskih ministrih

PARIZ, 26. (Izv.) Danes je posetil bolgarski kralj Boris francoskega ministrskega predsednika Poincaréja in zunanjega ministra Brianda

Jugoslovenski finančni minister v Splitu

SPLIT, 26. (Izv.) Včeraj je dospel semkaj s parobrodom «Kosovo» finančni minister Bogdan Marković. Danes ob 11. uri je odpotoval iz Dubrovnika. Izjavil je novinarjem, da potuje po Dalmaciji po službenih poslih.

Prijateljska pogodba med Francijo in Jugoslavijo bo podpisana v Ženevi

PARIZ, 26. (Izv.) «Intransigeant» poroča, da bo o priliki sestanka med zunanjima ministroma Briandom in dr. Marinkovićem v Ženevi podpisana francosko-jugoslovenska prijateljska pogodba.

POTRES NA FORMOZI

40 človeških žrtev

PARIZ, 26. Pariški listi poročajo, da je potres, ki je nastal na otoku Formoza, opustošil ves južni del otoka. V potresu in njegovih posledicah je 40 ljudi izgubilo življenje, okrog 100 pa jih je bilo ranjenih. Potresni sunek od včeraj zjutraj je bil posebno močan in je poleg Tainana prizadel mnogo škode tudi Ensuigalu. Samo v pokrajini Takait se je porušilo 145 hiš.

Težka nesreča

o priliki japonskih mornariških vaj

TOKIO, 26. O priliki japonskih mornariških vaj se je včeraj pripetila velika nesreča. Trčila sta križarka «Jandzu» in rušilec «Warabi». Rušilec se je tekom četrt ure potopil. Od posadke je bilo mogoče rešiti komaj 20 mož. 90 mornarjev in 12 častnikov je utonilo. Ob istem času sta trčila tudi križarka «Maka» in rušilec «Ashi». Vsled tega trčenja je našlo smrt v valovih 27 oseb.

Samomor ravnatelja romunskega uradnega lista

BUKAREŠT, 26. (Izv.) Ravnatelj romunskega uradnega lista Tomescu je izvršil samomor. Našli so ga ustreljenega v njegovi pisarni.

Politične beležke

Akcija avstrijskih monarhistov

Avstrijski monarhisti se obnašajo po raznih vesteh, kakor da bi mislili, da jim sedanji položaj v Avstriji dovoljuje, da stopijo iz ozadja na plan in da začnejo ostvarjati svoj program. Zanimivo je, da je napravil prvi korak «Reichsbund der Oesterreicher», ki stoji precej blizu krščansko-socialni stranki. Te dni je izdala omenjena organizacija proglas, v katerem so med drugim tudi naštete glavne zahteve avstrijskih monarhistov. Nanašajo se na notranjo in zunanjo politiko. Prvi del zahtev se ne razlikuje od načel, ki se ponavljajo skoro dan na dan tudi v raznih krogih meščanskega tabora. Med drugim zahtevajo monarhisti, da se mora utrditi in ojačati državna oblast na račun parlamenta, omejiti se ima svoboda tiska, Schutzbund se ima razpustiti, iz armade iztrebiti vsaka politika itd.

Mnogo zanimivejši pa je drugi del. V njem se zahteva na prvem mestu, da se mora odpraviti zakon, s katerim so bili Habsburžani izgnani iz Avstrije in je bilo konfiscirano njihovo imetje. Dalje se zahteva, da se ima habsburška dinastija zopet postaviti na prestol, ko pride čas za to, da se popolnoma prekine propaganda za priključitev k Nemčiji.

Zanimivo je tudi, da se govori, da se vzdržujejo med avstrijsko in bavarsko aristokracijo stalni tajni in zaupni odnošaji, ki se niso več prekinili od lanske jeseni, ko se je vršil znani zaupni sestanek v Gmündenu, na katerem je bil odobren načrt za ustanovitev južnonemške katoliške države.

Pred ostavko poljskega zunanjega ministra?

«Gazeta Warszawska Poranna» je objavila te dni vest, da so bila izvršena nedavna imenovanja v poljski diplomatski službi brez vedenja zunanjega ministra Zaleskega, tako da je bil minister postavljen pred dovršeno dejstvo. Istočasno je pisal omenjeni list, da se minister Zaleski ne povrne več na svoje mesto. Pojde samo še v Ženevo na jesensko zasedanje sveta Družbe narodov in potem poda takoj ostavko. Do sedaj se je govorilo o odstopu poljskega zunanjega ministra le privatno, in to posebno tedaj, ko je bil pozvan poljski poslanik v Rimu Roman Knoll, da nadomestuje ministra Zaleskega za čas njegove bolezni. Vodilni činitelj v poljski zunanji politiki je danes bolj kot kdaj prej maršal Pilsudski, a njegova desna roka je poljski poslanik v Moskvi g. Patek.

Sovjetski listi o zasedanju Družbe nacij.

Moskovska «Pravda» razpravlja v svoji številki od 23. t. m. obširno o predstoječem zasedanju sveta Družbe nacij v Ženevi. Sovjetski list imenuje zasedanje «Ženevski velesemenj», na katerem da se bo vršila diplomatska trgovina.

«Pravda» piše: «Trg bo, kakor kaže, živahen. Že sedaj se vršijo pogajanja o volitvah novih članov sveta Družbe nacij.»

Med mnogimi vprašanji je najvažnejše — pravi «Pravda» — vprašanje Nemčije. To vprašanje se presoja formalno in neformalno, javno in tajno. Na prvem mestu prihaja tu v poštev vprašanje izpraznitve Po-

renja, potem vprašanje izpolnitve Nemčiji danih obljub s strani g. Chamberlaina za kompenzacijo, ker je Nemčija pristala na locarnsko pogodbo. «Pravda» pravi, da se privoljuje Nemčiji v njenih raznih zahtevah samo zato, da bi se pridobila za protisovjetski blok. Dalje naglaša sovjetsko glasilo, da se bo videlo po zadržanju Nemčije na zasedanju, ali vodi samostojno politiko ali pa samo služi dirigentu, ki dirigira evropski koncert. Ali hoče ohraniti prijateljstvo z veliko državo na vzhodu (t. j. Rusijo), ali pa pojde po poti, ki vodi do tega, da bo prodala to prijateljstvo za en grižljaj kruha.

DNEVNE VESTI

Nj. E. načelnik vlade v Trstu

Za včeraj popoldne ob 17.30 je bila napovedana velika manifestacija v čast ministrskemu predsedniku on. Mussoliniju povodom njegovega privatnega obiska v Trstu. Ustanovil se je v dvorani Littorio poseben odbor, ki naj organizira manifestacijo. Odbor je izdal na vsa društva in na vse meščanstvo poziv, naj se zberejo včerajšnji dan ob 17.30 na trgu Unità.

Tekom včerajšnjega predpoldneva je bila svečanost odpovedana, ker je moral načelnik vlade odpotovati že predpoldne. On. Mussolini je zapustil Trst včeraj ob 8.30.

Tukajšnja kr. prefektura je izdala včeraj glede odhoda načelnika vlade sledečo objavo:

«Radi že prej določenih obvez je Nj. E. načelniku vlade nemogoče, da bi se še nadalje zadrževal v našem pristanišču.

Poklonitvena manifestacija, ki je bila napovedana za danes ob 17.30, se torej ne bo mogla vršiti.

Nj. E. načelnik vlade je obljubil, da bo njegov prvi uradni obisk namenjen Trstu.»

HIMEN.

Poročila se je v sredo tu v Trstu gospodična Nada Pertotova, hčerka rojanskega nadučitelja, posestnika in bivšega našega poslanca gospoda Josipa Pertot, z gospodom bančnim uradnikom Dušanom Mrkušićem. Mladima poročencema želimo obilo sreče!

Poroka našega stavca

Danes se poroči g. Karel Bernetič, strojni stavec našega lista, z gospodično Rozalijo Abram iz Vrhpolj. Novoporočencema želimo vse najboljše v zakonskem stanu in obilo sreče v novem življenju.

DELOVANJE ŽIVILSKE POLICIJE

V tednu od 19. do 25. avgusta je izvršila občinska živilska policija s pomočjo mestnih stražnikov sledeče operacije: 1295 pregledov obratov (med temi 278 pekarnic) poleg stalnega nadzorovanja trgov in prodajališč izven trgov, 342 zaplemb živil, ker niso dopustna za konsum, 16 vzorcev za analizo, 80 pokušenj mleka, 11 ovadb radi prestopkov proti cenam in proti določbam glede napisov s cenami posameznih vrst blaga, 10 ovadk na kr. preturo radi prestopkov proti zdravstvenim zakonom.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.
26. 8. 1927.

Nestalno vreme zadnjih dni je zelo malo vplivalo na življenje tržaškega trga, ki je te dni skoro idealno. Vrvenje na trgu presega sedaj vse dobe v letu. Upravičeno se namreč smatra, da je sedaj prišel trenutek, ki bo odločal čez zimo, tako, da se sedaj skuša nabaviti zaloge blaga, ki je trajno in ne pozna nevarnosti, da se pokvari. Vse se sedaj suče okrog krompir, ja, četudi bo ta moral še nekaj popustiti v ceni na debelo. Je pa v tem precej trdovraten — cena 55 za blago slabejše vrste za Trst ni ravno ugodna in predstavlja za preprodajalce malce nevarnosti, posebno sedaj v dobi uradnih cenikov. Tudi zelje je še razmeroma visoko in ne odgovarja v tem količini, ki dovoljuje na trgu najširšo konkurenco. Blago je lepo, toda navidezno malo sočno. Fižol polagoma izginja v skladišča. Tvori sicer še zelo važen predmet tržaškega blagovnega trga, a nima zanj več tistega pomena, kot zadnje dni. Drugi zelenjavi je na trgu usojeno večno enolično življenje, posebno v jesenski sezoni, ko je njena važnost zelo relativna.

Lep je sadni del trga, na katerem so se posebno začele šopiriti pozne jesenske fige, malo večje kot orehi. Ako bodo napredovale v količini kot dosedaj, bomo kmalu videli cene pasti na minimum. Letos je leto breskev. Res je, da v cenah nočejo popustiti, toda njihova kakovost opravičuje to dejstvo. Tudi češplje napredujejo nemoteno, dočim je grozdje vedno na istem mestu. Jabolka in hruške kakor vsako leto ob tem času.

Cene smo imeli danes sledeče:

Zelenjava: Rudeča pesa za kuho 70—120; navadna pesa 80—160; korenje 120—200; navadno zelje 100—140; vrzote 120—140; vodne dinje 60—200; čebula 40—60; fižol v stročju 80—220; fižol za buščenje lisast in svetlorumen 50—180; ločike 120—240; malàncane 50—150; zelenorudeča paprika za kuho 70—160; krompir 55—80; paradižnik 40—120; radič 80—360; špinača 100—320; buče za kuho 90—220.

Sadje: breskve 60—450; fige jesenske 55—100; limone 38—45 za zaboj; jabolka 40—120; hruške 50—370; češplje 40—100; grozdje 120—340.

Cene bruto per netto. Na drobno 20% višje.

Iz tržaškega življenja

Včerajšnja nevihta

Velika škoda v mestu in pristanišču. — Mnogo oseb ranjenih.

Včeraj je divjala nad našim mestom silna nevihta. Že zjutraj je nebo, popolnoma prepreženo z gostimi oblaki, kazalo, da se bo vreme izpremenilo. In res je okoli 7. ure začelo deževati, pa ni deževalo dolgo. Nebo se je zopet nekoliko zjasnilo, a kmalu so se pripodili od juga novi oblaki in okoli 9. ure se je vnovič vsul dež, ki pa tudi ni lil dolgo. Toda oblaki so kljub temu še vedno viseli nad mestom in se čim dalje bolj zgoščevali; oznanjali so nevihto, ki je končno izbruhnila z neznansko silo. Okoli 11. ure je nenadoma prihrumel od zapada silen vihar, ki se je izpremenil nad mestom v uničujoč vrtinec. Vse, kar ni bilo trdno pritrjeno, je moralo kloniti sili viharja. Stojnice na trgih in mize in stolice pred kavarnami ter gostilnami so na mah ležale razmetane v divjem neredu po tleh; med tulijenjem viharja se je razlegalo žvenketanje šip, ki jih je v par minutah popokalo popokalo na tisoče. Kakor bi trenil, je ves promet na ulicah obtičal. Branjevke na trgih so zbegane zapustile svoje prevrnjene stojnice ter si naglo poiskale zavetja pred silnim dežjem, ki je začel liti medtem. V malo minutah so bile vse ulice prazne, kakor da je mesto izumrlo.

Najhujše je vihar razsajal na morju, kjer so se kmalu začeli poditi ogromni valovi, ki so z neznansko silo butali ob pomole in grozili, da uničijo vse, kar se jim stavi v bran. Ladje, tudi večji parniki, so plesale kakor orehove lupine. Radi viharja in valov so se pri mnogih ladjah pretrgale vrvi in verige, s katerimi so bile privezane k pomolom. Posebno nevaren je bil položaj jahte «Giuliana», s katero je potoval načelnik vlade on. Mussolini, in rušilca Francesco Nullo», torpedovke št. 47 ter «masa», ki so spremljali jahto na potovanju v Trst. Kakor znano — so bile ladje zasidrane med pomoloma Bersaglieri in Audace, kjer je morje najhujše divjalo. Dočim je jahta vzdržala silo viharja, so se pri rušilcu, torpedovki in «masu» kmalu pretrgale vse vrvi in verige. Pretila je nevarnost, da jih morje začne butati ob pomole. Mornarji na krovu so morali napeti vse sile, da so preprečili, da se to ni zgodilo. Pri napornem delu so jim pomagali gasilci, ki so bili telefonično poklicani na pomoč, pristaniški piloti in meščani, ki so medtem prihiteli na nabrežje. Kljub vsemu prizadevanju pa je «mas» ponovno butnil ob pomol ter se znatno poškodoval. Torpedovko, ki je plesala na valovih kot neznatna igrača in kateri je vihar zlomil zgornji del jambora, je vihar gnal proti rušilcu in prav malo je manjkalo, da ni trčila vanj. Rušilcu je pretila nevarnost tudi od strani parnika «Lepanto», ki ga je vihar odtrgal od pomola Bersaglieri. Toda mornarjem in pilotom se je z velikim naporom posrečilo preprečiti nesrečo. Pri reševalnih delih bi bil skoro izgubil življenje neki potapljač, ki je skušal oprostiti sidra rušilca. Valovi so prevrnili čoln in mož je seveda padel v vodo; vendar se je siromak, dasi je imel na sebi okorno potapljaško obleko, rešil na breg. Tudi njegovi pomagači, ki so se nahajali z njim v čolnu, so srečno priplavali na kopno.

V prosti luki V. E. III. se je parnik «Africa» odtrgal od valoloma in je gnan od viharja drvel proti parniku «Presidente Wilson» in je tudi trčil vanj. Pri tem sta se oba parnika poškodovala. Tudi parnik «Gallipoli», zasidran v isti prosti luki, se je odtrgal od pomola, a pomorščaki so ga pravočasno zopet privezali.

V prosti luki Duca D'Aosta so valovi butnili jadrnico «Sollecito» s tako silo ob breg, da se je potopila. Posadka se je rešila. Pri Sv. Soboti je angleški parnik «British Trade», naložen z nafto, trčil ob pomol in se močno poškodoval na zadnjem delu; zlomil si je krmilo in vijak.

Radi viharja je bil ves promet na morju prekinjen. Parniki, ki vozijo v Milje, Koper in druge kraje ob istrski obali, niso mogli pristati, ker bi se sicer razbili ob pomolih.

Tudi v mestu je vihar povzročil veliko škodo. Razbil je nešteto šip, potrgal mnogo telefonskih in brzojavnih žic, odnesel table in napise nad trgovinami i. t. d. Na Corso V. E. III. je odnesel streho fotografskega atelja Petra Miani. Gasilci, ki so bili takoj prihiteli na lice mesta, so pritrdili streho, da ni padla na ulico.

Niti ljudem ni prizanesel vihar. Mnogo oseb je bilo ranjenih, baje kakih 100, a nobena nevarno, razen nekega mestnega stražnika in nekega uradnika, ki sta bila prepeljana v bolnišnico.

Drobne vesti

Koliko ljudi šteje London

Prostor, ki ga zavzema Greater London, znaša 48 km v dolžini in 44 km v širini. Na tem prostoru stanuje 7.600.000 ljudi. Če prištejemo k temu številu še one, ki sicer stanujejo izven mesta, pa v njem delajo, potem lahko rečemo da šteje London 10 milijonov prebivalcev.

Nove vrste svila

Poroča se, da je kemik dr. G. Kunicke dokazal, da se da svila pridobivati tudi iz školjk in pa oklopa morskih rakov. On trdi celo, da je taka svila trdnejša od navadne.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Praznovanje zlate maše metropolita illirske provincije kneza in nadškofa dr. Fr. B. Sedeja

V jesensko-viharnem dopoldnevu ob gromenju topov bližnjih vojaških vaj se je pomikala ob 10. uri iz škofovega dvorca procesija dvesto duhovnikov, redovnikov, kanonikov in treh škofov v bližnjo cerkev sv. Ignacija na Travniku. Gosta množica gledalcev je občudovala krepko postavo in mladeniški korak prevzvišenega slavljenca stopajočega pod baldahinom. Slovesna sveta maša v cerkvi nabito polni vernikov in nekaterih zastopnikov oblasti je bila zaključena s posebnim nagovorom od strani nadškofa.

Zlatomašnikov govor.

Slavljenec je pričel svoj govor z navedbo, da je že Mojzesu na gori Sinaj Bog naročil praznovanje desetega leta. Jubilejno leto je imelo nele gospodarski in socijalni pomen, ampak predvsem tipično verski pomen.

«Bog mi je v svojem neskončnem usmiljenju podelil posebno milost praznovanja petdesetletnice, odkar sem prejel mašniško posvečenje iz rok kneza in nadškofa mons. Andreja Gollmayra.»

V nadaljnih besedah se spominja nadškof brezštevilnih darovanih sv. maš, časov svoje mladosti, poučevanja v semenišču in v stolnici do zasedbe škofovskega stola «te nadškofije, hčerke prvorojenke mogočnega oglejskega patrijarhata».

Težka mu postane beseda, ko se nato spominja vojnih let. 94 duhovnikov je moralo zapustiti čredo in se zateči v begunstvo, od 14 dekanij je bilo po vojni poškodovanih 12.

«Na današnji dan mojega svečeniškega stanja se mi zdi vse moje preteklo življenje kot sanje, kot kratko romanje.»

Spominja se umrlih sobratov nadškofa Andreja Gollmayra, dunajskega škofa Meiera, nadškofa kardinala Nagla in končno krškega škofa Mahniča.

«Brez dvoma, moji preljubi sobratje in zvesti verniki, naše življenje se nagiba k zatonu. Do sedaj nas je božja roka rešila mnogih nevarnosti. Tudi v bodočnosti ne bo manjkalo težav in nadlog, toda ne bo manjkala tudi božja pomoč. Zato molimo, delajmo, zaupajmo.»

Zahvaljuje se na koncu zlatomašnik po vrsti vsem.

«In te, Domine speravi, non confundar in aeternum.»

Vihar je ravno divjal okoli cerkve in preprečil pravilen potek procesije po maši.

V škofovem dvorcu se je zbrala ožja družba tridesetih povabljencev, obstoječa iz kanonikov, poglavarjev redovnih družin ter škofa Pederzollija in pa Fogarja. Zlatomašnikovi napitnici sta odgovorila škof Pederzolli in svetogorski pater Inama.

Svečanosti so bile torej čisto kratke in so razna društva, oblastva in drugi že prejšnje dneve izrekli nadškofu svoja voščila. V imenu našega lista je podal naša iskrena voščila naš goriški urednik.

Birma in praznovanje zlate maše v Cerknem.

Bolj po domače brez posebnih vezi raznih formalnosti se bo praznovala nadškofova sveta maša v Cerknem, kjer se bo nadškof mudil 27. in 28. tekočega meseca. Daroval bo nadškof sveto mašo in govoril to pot slovenski nagovor. Naš komponist Ninko Vodopivec je skomponiral za to svečanost poseben slavnostni spev, katerega bo pel domači zbor s solo petjem Joška Bratuža. Mlada deklica bo pa nagovorila slavljenca v verzih nalašč zato zloženih po našem pisatelju Francu Bevku.

Naslednje dni bo delil nadškof sakrament sv. birme v sledečem redu: Dne 29. avgusta v Novakih; Dne 30. avgusta v Šebreljah; Dne 31. avgusta v Otaležu; Dne 1. septembra v Ravnah dopoldne, popoldne v Orehku, dne 2. septembra na Bukovem.

Zrakoplov «Santa Gorizia»

Kakor po drugih pokrajinah, tako se bodo tudi v Gorici in po Goriškem drugi teden nabirali prispevki za zrakoplov, ki ga bo goriška pokrajina podarila kraljevemu zrakoplovstvu. Ime zrakoplovu bo «Sveta Gorica». Prispevki se bodo nabirali v mejah od 1 do 5 lir. Pobirale jih bodo naravnost za to postavljene osebe.

Za povzdigo živinorejstva.

V četrtek zvečer so se zbrali v prostorih pokrajinske uprave številni zastopniki živinorejskega pokreta v naši pokrajini pod predsedstvom, cav. dott. Pascolija, da razpravljajo o programu živinorejskega gibanja za triletje 1927-30, ki so ga bili poslali na ministrstvo nacionalne ekonomije v Rim in ga je to te dni vrnilo Program je vseboval tudi prošnjo do ministrstva, da bi nakazalo vsakoletno podporo 93.000 lir, ki bi služile za vzpodbudo gojenja živinoreje v naših krajih v obliki nagrad, živinorejskih tekem in razstav. Ministerstvo je zahtevalo, naj se program zmanjša in je v skladu s tem tudi znižalo podporo. Toda ugotovivši, da je goriška pokrajina kot povečini gorata, gozdna in dežela polna pašnikov v resnici — zlasti po razdejanju v svetovni vojni čuti potrebo po poživljanju gojenja živinoreje, po spremembi živinskih pasem, po mešanju plemen, je odbor sklenil, da bo vstrajal pri prošnji, naj ministerstvo odobri celotni program in nakaže celotno podporo 93.000 lir letno.

RIHENBERG

Stanku Ličnu so pri kopanju v Vipavi ukradli neznani tatovi uro v vrednosti 100 lir in poleg tega še 5 L čistega denarja. Naznanil je stvar orožnikom, ki so kaj kmalu izsledili dva mlada ptička, nekega Jožeta Bizjaka, starega 16 let, in Alojza Besednjaka, starega 18 let. Naznanili so jih sodnijski oblasti.

IDRIJA

Pri živinskem naboru, ki ga je izvršil živinozdravniški stotnik tržaškega armadnega zbora, je bilo izmed 65 glav živine 48 potrjenih.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Koliko avtomobilov je dogradil že Ford.

Koncem maja l. l. je bil na svečan način izstavljen v Fordovih tvornicah avtomobil s številko 15.000.000. S tem novim avtomobilom se je odpeljal Ford s svojim sinom v muzej, kjer se nahaja prvi avtomobil, ki ga je zgradila njegova tovarna in sicer leta 1903. V 24 letih je torej samo Ford zgradil 15 milijonov avtomobilov. V Združenih državah ima vsaka peta oseba avto.

Znamenita najdba

V vasi Lobanova (tuljska gubernija) v Rusiji so našli v neki vaški cerkvici štiri slike znamenitega slikarja romantika P. P. Rubensa. Slike predstavljajo dogodke iz cerkvene zgodovine. Tri so narejene na platnu, ena na lesu. Slike odnesejo v muzej.

POSLANO*)

Podpisani Ferjančič Alojzij pok. Franca iz Gorenj št. 14 pri Lokavcu preklicujem tem potom vse neresnične govorice, katere sem trosil na škodo g. Peljhan Antona, lesnega trgovca v Šturijah pri Ajdovščini in se slednjemu zahvaljujem, da je odstopil od kazenske ovadbe proti meni.

Ajdovščina, 11. julija 1927.

Ferjančič Alojz.

*) Za članke pod tem naslovom odklanja uredništvo vsako odgovornost.

Rozalija Abram
Karel Bernetič
danes poročena
Vrhpolje-Lonjer, 27. 8. 1927.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 1157

EMILIO MÜLLER, urarna. Najznamenitejša in najstarejša v Trstu. Via Dante Alighieri 4. 1086

GABY — Brilantina — Gaby — dobite jo izključno v dišavarnici Izidora Katz, Trst, Ponte della Fabbra. 1098

ODLIKOVANA tvrdka Giovanni Obersnel — Trst, Via S. Maurizio 14 — Kovaška delavnica. — Tovarna vrat, roulettes in kovinastih mrež, itd. — Popravila. 1124

POPOLNE ključavnice, okna, vrata, majolične peči, železna omrežja in drugi materijal se proda. Via Murati 3, zidarski mojster. 1177

ZAKONCEMA, brez otrok, veščemu gostilniške obrti, se da v najem boljša restavracija na deželi. Naslov pri tržaškem upravništvu. 1180

TRIJE šivalni stroji, novi, in motorno kolo «Excelsior» z sidekarjem, se prodajo po zelo nizki ceni. Lado Petrič, mehanik, Trnovo pri Bistrici 105. 1181

GRADEŽ. «Pension Aurora», oddaljen 2 minuti od kopališča. Domače podjetje slovenska postrežba, domača kuhinja Hrana in stanovanje L 25 dnevno. (1061

STOLICE in koši se popravljajo Piazza Oberdan 1. Velika izbera domačih potrebščin in predmetov za darove. 1141

ZLATARNA Albert Pavh
Trst, Via Mazzini 46
Kupuje zlato, srebro in krone. Popravlja in prodaja zlatenino. — Cene zmerne.

ANTONIO RUZZIER
slikar dekorater
Trst, Via S. Francesco 2 (znotraj)
izvršuje vsakovrstna slikanja in lakiranja. Stenski papir i. t. d.
Na željo proračuni.
Telefon 14-17. (902) Telefon 14.17.

BIRME.

Botri! Predno kupite kak dar, obiščite urarno F. Stermin v Trstu, Via Mazzini št. 43, kjer dobite najnižje cene v Trstu.
LASTNIK.

Società Italiana Checchin
Trst, Via C. Battisti 6. — Palača Teatro Fenice.
Prodaja: na drobno in debelo
ŠIP, OGLEDAL, KRISTALOV in POLKRISTALOV
Zastopniki izključno.
Družbe It. Vetri & Cristali di Porto Marghera, Benetke.
(927)

PODLISTEK

PREKLETSTVO ZLATA

Resnična zgodba.

Spisal Blaise Cendrars - prevedel France Magajna. (18)

Sutter zapusti Vašington in odide v Lititz v Pensilvaniji, da se po določbah velikega babilonskega obreda dà očistiti in še enkrat krstiti.

Oprana in čista je zdaj njegova duša in bela kot volna jagnjeta.

Herrenhutterji v Lititzu imajo svoj glavni stan na velikem posestvu, ki ga lastujejo skupno in na katerem obdelujejo velikanska žitna polja. Lastujejo tudi vrelec rudninskega olja. Na vrečah moke in na sodih petroleja, ki jih pošiljajo v oddaljena mesta na morski obali, so vtisnjene njihove varstvene znamke: velikonočno jagnje, ki drži s prvimi nogami malo zastavico. Na zastavici sta začetnici J. C., ki pa ne pomenjata Jezusa Kristusa nego Johannesa Christitscha (Krističa), ustanovitelja in velikega mojstra sekte.

Kristič sam je po rodu Srb, po poklicu odvetnik. Nadarjen in mogočen branitelj in govornik je, poleg tega tudi ostroumen in podjeten trgovec. Na čelu štirih stotin privržencev in prividnikov, ki so večinoma nemške krvi, si gradi eno največjih industrijalnih bogastev v deželi.

Glavni verski temelji te sekte so: skupno lastovanje žen in blaga, prerojene potom dela, neka določena pravila za vsakdanje življenje, ekstaze in obsedenje po sv. Duhu. Njihovo edino sveto Pismo je knjiga Razodetij. Sutter postane med njimi kmalu znamenit, ker temeljito pozna to knjigo in radi tega, ker podaja osebne komentarje o prerokovanjih v nji.

Toda Sutterju ni dovoljeno vdajati se blaznim ekstazam.

Ivan Kristič je zločest ženij. Ivan Kristič je tisti, ki oživi Sutterjevo zgodovinsko pravdo, ki jo vodi osebno in ki hoče v njej zmagati za vsako ceno. Kristič gre v Vašington vsak teden. Tam nagovarja, spletkari, polni stopce tiskovin, podaja izčrpke, brska po arhivih, prinese k luči nova dejstva in s svojo mrzlično energijo galvanizira stari proces v novo krčevito življenje. Pogostoma pripelje s seboj Sutterja in včasih ga pošlje samega. Kaže ga na odločilnih mestih, sili ga k govorjenju in postane skratka njegov upravitelj.

Nekje iztakne generalsko uniformo. Zahteva, da jo stari mož obleče in celo odlikovanja mu pripne na prsa.

Tako se začenja zopet mučeništvo starega generala. Vlačijo ga iz urada v urad, od oddelka do oddelka. Ko je sam, se zbirajo okoli njega gruče radovednežev in ga prosijo, naj jim pove zgodbo o odkritju zlata.

Sutter je pri volji. Svojo priljubljeno Apokalipso in herrenhutterske doktrine meša v zgodbe svojega življenja. Njegov razum je opešal. Dečki v Vašingtonu pravijo, da je nor in brezmejno se zabavajo z njim.

Stari bedak. «Najbogatejši človek na svetu». Kaj more biti bolj šaljivo:

Leta 1878 se Sutter in Kristič stalno naselita v Vašingtonu. Pravda se lepo razvija. Vplivni ljudje v visokih političnih krogih ji posvečajo svojo pozornost. Sutterju se je razum skoroda povrnil. Postal je bolj miren in na cesti ne mara več govoriti.

V januarju leta 1880 pozovejo Johanna Avgusta Sutterja pred kongres in mu naznanijo, da mu federalna vlada namerava izdati «priznanje za njegove zasluge». Njegova pravda je vzbudila zanimanje v «visokih krogih», kjer so mnenja, da njegove zahteve «niso pretirane».

Obstaja razpoloženje, da mu podelijo visoko odškodnino.

Od tega trenutka začne Sutter uhajati iz Krističevih rok. Zopet postaja mrzličen in nemiren. V miru ne more biti, nego tava okoli podnevu in ponoči. Skoro vse dneve prebije v Kapitolu,*) kjer neprestano izprašuje oficijale. Vsak trenutek hoče vedeti, če se je razvilo kaj novega in kdaj bo kongres izrekel svojo razsodbo. Potrpežljivost mu začenja pešati. Pogostokrat spremlja člane kongresne zbornice do njihovih stanovanj. Vselej ga spremlja gruča capinov, ki ne zapustijo svojega «generala» in ki mu burno ploskajo vselej, ko Sutter povzroči kake zoprne prizore. V njegovem omračenem umu predstavljajo ti pobalini «armado pravičnih».

«Ko bom zmagal,» jim pripoveduje, «bom vse svoje zlato dal vam, vse zlato, ki se povrne v prave roke. Dobili boste zlata, čistega zlata.»

To božje zlato!

Neki dan naleti na cesti na troje redarjev, ki vodijo nekega človeka v bolnico. Možak, ki ga imajo v rokah, je razcapano, umazano bitje; starec je, ki divje maha z rokami, ki se upira in kriči hripavo in nerazumljivo. Iztrga se jim za trenutek in skoči v obcestni jarek, kjer z rumenkastimi rokami grabi po blatu. Žepe ima naložene z blatom, na hrbtu pa nosi vrečo, ki je natrpana s kamenjem. Medtem, ko ga redarji vežejo, ga general pazno ogleduje. To je Marshall — da, Marshall je to, mizar Marshall, ki je bil v njegovi službi v Fort Sutterju in v Colomi.

Marshall spozna svojega nekdanjega gospodarja. «Gospod, gospod, ali Vam nisem pravil? Povsod je zlato — vsepovsod!»

Na topel popoldan junijskega dneva sedi general na spodnji izmed stopnic, ki vodijo proti glavnemu vhodu Kapitola. Kakor je navadno pri zelo starih ljudeh, je njegova glava povsem prosta vsakih misli. Tu sedi in se raduje telesnega ugodja, ki mu ga dajejo žarki toplega solnca.

«Jaz sem general — general. Da, general. Jaz sem general!»

Mali sedemletni poniglavec teče po velikih stopnicah navzdol in jih preskakuje po štiri hkratu. Dick Price je to, mali prodajalec vžigalic in Sutterjev ljubljenec.

«General! General!» vzklika in objame dremajočega starca okoli vratu. «Zmagali ste, general! Kongres je pravkar odločil. Sto milijonov dolarjev vam bodo dali — vse vam, general!»

«Ali si gotov!? Si li gotov?» vpije Sutter in drži dečka trdno v rokah.

«Gotovo je, general! Vsi listi že pišejo o tem. Jim in Bob sta že tekla jih kupit. Tudi jaz bom nocoj prodajal liste. Samo pazite name in videli boste, kako mi bodo šli izpod rok!»

Sutter ne vidi sedmih drugih paglavcev, ki se mu skrivajo za hrbtom in se vijejo od smeha in dajejo s kretnjami znamenja svojemu tovarišu.

Skoči na noge, zravna se kolikor more in izpregovori edino besedo: «Hvala!»

Tedaj pa zakrili z rokami po zraku in pade na tla kakor posekan hrast.

General Johann Avgust Sutter je mrtev.

Ura je tretja popoldne, dan 17 junij, leto 1880. Nedelja je in kongres niti ne zboruje.

Prestrašeni paglavci zbežijo na vse strani.

Ure potekajo počasi, solnce se bliža zatonu in Kapitol meče svojo velikansko senco čez veliki zapuščeni trg in pokriva truplo generala kakor z mrtvaškim prtom.

Johann Avgust Sutter je bil star sedeminsedemdeset let, ko je umrl.

Razsodbe v njegovi pravdi ni kongres izrekel nikoli.

Njegovi potomci se niso oglasili več. Tožba je zadremala za vselej; nihče je ni več oživil. Zdaj čaka, še je prilika za tožitelje.

Živimo v letu 1927. Še nekoliko let se lahko oglasijo oni, ki imajo pravico. Izpolnijo naj svoje zahteve in vložijo tožbo.

Zlato! Zlato!
Kdo hoče zlata?

Konec.

*) Kapitol se imenuje vladna palača v Washingtonu. Op. prev.